

Kohtuasi C-177/20

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

7. aprill 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Győri haldus- ja töökohus, Ungari)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

6. märts 2020

Kaebaja:

„Grossmania” Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Kft.

Vastustaja:

Vas Megyei Kormányhivatal (Vasi komitaadi kohalik omavalitsus)

Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Győri haldus- ja töökohus, Ungari)

[...]

Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Győri haldus- ja töökohus, Ungari) on menetluses, mis algatati kaebaja, äriühingu „Grossmania“ Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Kft. ([...] Lukácsháza, Ungari) nõudmisel [...] vastustaja Vas Megyei Kormányhivatali (Vasi komitaadi kohalik omavalitsus) ([...] Szombathely, Ungari) vastu [...], vaidluses maatükkidega seoses tehtud õigustoimingute küsimuses, teinud järgmise

kohtumääruse

Haldus- ja töökohus [...] esitab Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 267 alusel Euroopa Liidu Kohtule järgmine eelotsuse küsimuse:

Kas Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 267 tuleb tõlgendada nii, et kui Euroopa Liidu Kohus on eelotsusemenetluses tehtud otsuses tuvastanud, et liikmesriigi õigusnorm on liidu õigusega vastuolus, ei või seda liikmesriigi õigusnormi kohaldada ka hilisemates liikmesriigi haldus- või kohtumenetlustes,

sõltumata asjaolust, et hilisema menetluse asjaolud ei ole varasema eelotsusemenetluse asjaoludega täielikult identsed?

[...] [riigisisese menetluslike aspektid]

Põhjendus:

1. Faktilised asjaolud

Kaebaja on äriühing, mille moodustavad muude liikmesriikide kui Ungari kodanikud.

Kaebajal olid kasutusvaldused järgmistele kinnisasjadele: Jánosháza (Ungari), katastritunnused 0168/2, 0184/24, 0224/1, 0134/15 ja 0238/2; Duka (Ungari), katastritunnused 010/9 ja 0241/2.

Kaebaja kasutusvaldused nimetatud kinnisasjadele kustutati kinnistusraamatust 2013. aasta CCXII seaduse, millega kehtestatakse 2013. aasta CXXII seaduse põllumajandus- ja metsamaa müügi kohta teatavad üleminekusätted ja -meetmed (a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény; edaspidi „2013. aasta seadus üleminekumeetmete kohta“) § 108 lõike 1 ja 1997. aasta CXLI seaduse kinnistusraamatu kohta (az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény; edaspidi „kinnistusraamatuseadus“) § 94 lõike 5 alusel.

Kaebaja ei esitanud oma kasutusvalduste kustutamise peale kaebust.

Euroopa Liidu Kohus [edaspidi „Euroopa Kohus“] tuvastas 6. märtsi 2018. aasta kohtuotsuses [SEGRO ja Horváth] liidetud kohtuasjades C-52/16 ja C-113/16, et ELTL artikliga 63 on vastuolus niisugused liikmesriigi õigusnormid, nagu olid kõne all põhikohtuasjas, ja mille alusel põllumajandusmaale varem seatud kasutusvaldused, mille omanikud ei ole selle maa omaniku lähisugulased, lõpevad seadusest tulenevalt ja kustutatakse seega kinnistusraamatust.

Kaebaja esitas seejärel Vas Megyei Kormányhivatal Celldömölki Járási Hivatalale (Celldömölki maakonnaamet, mis kuulub Vasi komitaadi kohaliku omavalitsusse Ungaris; edaspidi „esimese astme haldusasutus“) taotluse registreerida uuesti tema kasutusvaldused nimetatud maavaldustele. [lk 2]

Esimese astme haldusasutus jättis 17. mai 2019. aasta otsusega [...] kaebaja taotluse rahuldamata, viidates 2013. aasta seaduse üleminekumeetmete kohta § 108 lõikele 1 ja 2013. aasta CXXII seaduse põllumajandus- ja metsamaa müügi kohta (a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény; edaspidi „2013. aasta seadus maatulundusmaa kohta“) § 37 lõikele 1.

Kaebaja esitas vaide ja vastustaja jättis 5. augusti 2019. aasta otsusega [...] esimese astme haldusastutuse [...] otsuse muutmata. Vastustaja viitas oma otsuse põhjendustes 2013. aasta seaduse üleminekumeetmete kohta § 108 lõikele 1 ja kinnistusraamatuseaduse § 94 lõikele 5. Ta märkis, et uuesti registreerimise taotlus ei ole vastuvõetav, kuna 2013. aasta seaduse üleminekumeetmete kohta § 108 lõige 1 ja 2013. aasta seaduse maatulundusmaa kohta § 37 lõige 1 on endiselt jõus. Tema hinnangul oli kohtuotsus, mille tegi Euroopa Kohus liidetud kohtuasjades C-52/16 ja C-113/16, vastu võetud konkreetsetel juhtudel ja seda sai kohaldada ainult nendele kohtuasjadele, mille kohta eelotsusetaotlused olid esitatud. Seda toetasid ka 2013. aasta seaduse üleminekumeetmete kohta § 108 lõiked 4 ja 5. Lisaks märkis vastustaja, et kohtuasjas C-235/17 tehtud Euroopa Kohtu otsuses ei otsustatud mitte kustutatud kasutusvalduste uuesti registreerimise, vaid rahalise hüvitise üle. Vastustaja järeldas sellest, et tal ei ole poolte taotlusel ega omal algatusel õigust varem kustutatud kasutusvaldusi uuesti registreerida.

Kaebaja pöördus vastustaja otsuse kohtulikuks läbivaatamiseks halduskohtusse.

Vastustaja palub jätta halduskaebus rahuldamata.

2. Liidu õigusnormid

ELTL artikli 63 lõige 1

„Käesoleva peatüki sätete kohaselt keelatakse kõik kapitali liikumise piirangud liikmesriikide vahel ning liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel.“

ELTL artikkel 267

„Euroopa Liidu Kohus on pädev tegema eelotsuseid, mis käsitlevad: a) aluslepingute tõlgendamist; b) liidu institutsioonide, organite või asutuste õigusaktide kehtivust ja tõlgendamist. Kui selline küsimus antakse liikmesriigi kohtusse, võib see kohus, kui ta leiab, et otsuse tegemiseks on vaja kõnealune küsimus lahendada, taotleda sellekohast eelotsust kohtult. Kui mingi niisugune küsimus kerkib üles poolelioleva kohtuasja käigus liikmesriigi kohtus, mille otsuste peale ei saa siseriikliku õiguse järgi edasi kaevata, siis peab nimetatud kohus saatma asja kohtusse. Kui niisugune küsimus tõusetub liikmesriigi kohtus poolelioleva kohtuasja käigus seoses kinnipeetava isikuga, teeb kohus otsuse võimalikult kiiresti.“

Euroopa Kohtu kodukorra artikkel 91

„Kohtuotsus jõustub alates selle kuulutamise päevast.“

3. Liikmesriigi õigusnormid

2013. aasta seaduse üleminekumeetmete kohta § 108 lõige 1:

„Kõik 30. aprilli 2014. aasta seisuga kehtivad kasutusvaldused või -õigused, mis on lepingu alusel [lk 3] seatud isikute vahel, kes ei ole lähisugulased, tähtajatult või tähtajaliselt pärast 30. aprilli 2014 saabuva tähtajaga, lõpevad seadusest tulenevalt 1. mail 2014.“

2013. aasta seaduse maatulundusmaa kohta § 37 lõige 1:

„Lepinguline kasutusvalduste või -õiguste seadmine on tühine, välja arvatud juhul, kui leping annab sellise õiguse lähisugulasele.“

4. Eelotsusetaotluse põhjendused

4.1 Vaidluse taust ja Euroopa Kohtu praktika

Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Szombathelyi haldus- ja töökohus, Ungari) esitas Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse 2013. aasta seaduse üleminekumeetmete kohta § 108 lõike 1 ja kinnistusraamatuseaduse § 94 lõike 5 kohta.

Euroopa Kohus otsustas liidetud kohtuasjades C-52/16 ja C-113/16 tehtud kohtuotsuses, et ELTL artiklit 63 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on vaidluse all põhikohtuasjades ja mille alusel põllumajandusmaale varem seatud kasutusvaldused, mille omanikud ei ole selle maa omaniku lähisugulased, lõpevad seadusest tulenevalt ja kustutatakse seetõttu kinnistusraamatust.

Ungari kohtud tühistasid nimetatud eelotsusemenetluse tõttu peatatud menetlustes selle Euroopa Kohtu otsuse alusel haldusotsused, millega oli määratud kasutusvalduste kustutamine.

Nimetatud riigisisese õigusnormiga seoses algatati Ungari vastu ka liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlus, milles Euroopa Kohus tegi 21. mail 2019 otsuse kohtuasjas C-235/17. Selle kohtuotsuse kohaselt ei olnud Ungari tõendanud, et selliste kasutusvalduste kaotamine, mille on kas otseselt või kaudselt omandanud muude liikmesriikide kui Ungari kodanikud, nagu näeb ette vaidlustatud õigusnorm, teeniks eesmärki tagada selliste üldise huvi eesmärkide saavutamine, mida on tunnustatud Euroopa Kohtu praktikas või mainitud ELTL artikli 65 lõike 1 punktis b, või et see kaotamine oleks sobiv ja järjekindel, või et see piirduks meetmetega, mis on nende eesmärkide saavutamiseks vajalikud. Teiselt poolt ei ole niisugune kaotamine kooskõlas ka [Euroopa Liidu põhiõiguste harta; edaspidi „harta“] artikli 17 lõikega 1. Sellest tulenevalt ei saa olla põhjendatud kapitali vaba liikumise takistused, mis on tekkinud sellise kapitali eest omandatud

vara äravõtmisest, millele laieneb ELTL artikliga 63 kehtestatud kaitse. Neil asjaoludel tuleb tuvastada, et kuna Ungari võttis vastu vaidlustatud õigusnormi ja kaotas seega *ex lege* kasutusvaldused, mille on Ungaris asuvale põllumajandusmaale otseselt või kaudselt omandanud teiste liikmesriikide kodanikud, siis on Ungari rikkunud kohustusi, mis tulenevad ELTL artiklist 63 ja harta artiklist 17.

4.2 Praegu kehtivad Ungari õigusnormid

2013. aasta seaduse üleminekumeetmete kohta § 108 lõige 1 kehtib ka pärast eespool viidatud Euroopa Kohtu otsuseid.

Seadusandja täiendas seda artiklit kahe uue lõikega. [lk 4]

2013. aasta üleminekumeetmete seaduse § 108 lõikes 4 on sätestatud, et kui pärast kohtuotsust tuleb lõike 1 alusel kaotatud õigus ennistada, kuid vormivea või sisulise vea tõttu ei oleks seda õigust tohtinud vastavalt selle esmakordse registreerimise ajal kehtinud õigusnormidele ka registreerida, teatab kinnistusraamatu pidamisega tegelev ametiasutus prokuratuurile ja peatab menetluse kuni prokuratuuri uurimise ja järgneva kohtumenetluse lõpetamiseni.

2013. aasta seaduse üleminekumeetmete kohta § 108 lõike 5 kohaselt loetakse, et tegemist on veaga lõike 4 tähenduses, kui:

- a) kasutusõiguse omanik on juriidiline isik;
- b) kasutusvaldus või kasutusõigus on kantud kinnistusraamatusse pärast 31. detsembrit 2001 omaniku nimele, kes on juriidiline isik või füüsiline isik, kes ei ole Ungari kodanik;
- c) kui on esitatud kasutusvalduse või kasutusõiguse registreerimise taotlus, õiguse omandamiseks vastavalt sel ajal kehtinud õigusnormidele on nõutav mõne muu asutuse väljastatud tõend või luba ja asjaomane isik ei ole seda esitanud.

4.3. Alkotmánybírósági (Ungari konstitutsioonikohus) 21. juuli 2015. aasta otsus nr 25/2015 ja selle tagajärjed

Alkotmánybíróság (konstitutsioonikohus) võttis oma 21. juuli 2015. aasta otsuses nr 25/2015 seisukoha 2013. aasta üleminekumeetmete seaduse § 108 lõike 1 kohta. Selle otsuse resolutsioonis tuvastas ta, et oli tekkinud olukord, mis oli vastuolus Ungari põhiseadusega, kuna nende kasutusvalduste ja -õiguste suhtes, mis olid 2013. aasta seaduse üleminekumeetmete kohta § 108 alusel lõpetatud, ei olnud seadusandja kehtestanud õigusnorme, mis võimaldaksid erakorralise varalise kahju hüvitamist, mida ei saa nõuda lepingupoolte vahelises likvideerimismenetluses, kuid mis tuleneb kehtivatest lepingutest. Alkotmánybíróság nõudis, et seadusandja kõrvaldaks selle puuduse, mis on põhiseadusega vastuolus, enne 1. detsembrit 2015.

Tänaseni ei ole vastu võetud õigusnorme, mis lõpetaksid selle olukorra, mille Alkotmánybíróság (konstitutsioonikohus) tunnistas põhiseadusega vastuolus olevaks, ja mis näeksid konkreetselt ette hüvitise kasutusvalduste ja -õiguste omanikele.

Selliste füüsiliste ja juriidiliste isikute jaoks nagu kaebaja tähendab see ühelt poolt, et Ungari ametiasutused ei rahulda 2013. aasta seaduse üleminekumeetmete kohta § 108 lõikele 1 tuginedes kasutusvalduste ja -õiguste uuesti registreerimise taotlusi, ja teiselt poolt, et kuna puuduvad õigusnormid, mis näeksid ette rahalise hüvitise nende õiguste kustutamise eest, ei ole võimalik kindlaks määrata hüvitise summat, mis võimaldaks varalise kahju hüvitamist.

Euroopa Kohus tuvastas samuti kohtuasjas C-235/17 tehtud kohtuotsuses, et omandi äravõtmine vaidlustatud õigusnormiga ei ole õigustatud ühegi üldise huvi eesmärgiga ning pealegi ei kaasne sellega õigeaegse ja õiglase hüvitise maksmise korda. Järelikult rikub see õigusnorm omandiõigust, mis on tagatud harta artikli 17 lõikega 1 (punkt 129).

4.4. Faktiliste asjaolude erinevus

Käesoleva vaidluse aluseks olevad asjaolud erinevad asjaoludest, milles Euroopa Kohus tegi otsuse liidetud kohtuasjades C-52/16 ja C-113/16, kuna käesolevas vaidluses ei esitanud kaebaja kaebust haldusotsuste peale, millega kustutati tema kasutusvaldused, samas kui eespool viidatud eelotsusetaotlustes esitasid kaebajad kaebuse haldusotsuste peale, millega kustutati nende kasutusvaldused.

Kaebaja taotles käesolevas kohtuasjas pärast Euroopa Kohtu otsust liidetud kohtuasjades C-52/16 ja C-113/16 [lk 5] oma kustutatud kasutusvalduste uuesti registreerimist põhjendusel, et Euroopa Kohus oli tuvastanud, et Ungari õigusnormid selles valdkonnas on liidu õigusega vastuolus. Kaebaja ei saanud oma kasutusvalduste kustutamise eest ka rahalist hüvitist, kuna selleks ei olnud vastu võetud õigusnorme.

Järelikult, arvestades, et Ungari õigusnormid olid liidu õigusega vastuolus ja kaebajale rahalist hüvitist ei makstud, oli kaebaja ainus võimalus taotleda oma kustutatud kasutusvalduste uuesti registreerimist.

Vastustaja väidab aga, et kasutusvaldused kustutati nõuetekohaselt, vastavalt sel ajal kehtinud õigusnormidele, ning et 2013. aasta seaduse üleminekumeetmete kohta – mis on praegugi kehtiv – § 108 lõige 1 takistab uuesti registreerimist.

4.5. Erga omnes mõju ja eelotsusetaotluste ajaline mõju

Esimene probleem seoses esitatud eelotsuse küsimusega puudutab eelotsusetaotluste üldisi siduvaid tagajärgi, st nende *erga omnes* mõju.

Euroopa Kohus tuvastas 27. märtsi 1963. aasta kohtuotsuses *Da Costa* jt (liidetud kohtuasjades 28/62–30/62, EKL, lk 75), „et kuigi artikli 177 viimane lõik kohustab liikmesriikide kohtuid, kelle otsuste peale ei saa riigisisese õiguse järgi edasi kaevata, esitama Euroopa Kohtule kõik neile esitatud tõlgendamisküsimused, võib Euroopa Kohtu poolt artikli 177 alusel välja kujundatud tõlgenduspraktika siiski muuta selle kohustuse alusetuks ja seeläbi sisutühjaks; et nii on see eelkõige siis, kui esitatud küsimus on sisuliselt identne küsimusega, mille kohta on analoogses kohtuasjas juba eelotsus tehtud“.

Euroopa Kohus täpsustas 6. oktoobri 1982. aasta kohtuotsuses kohtuasjas *CILFIT* jt (283/81), viidates eespool viidatud kohtuotsusele *Da Costa* jt, et „artikli 177 kolmandas lõigus sätestatud kohustuse piiride osas võib kõnealuse õigusküsimuse lahendanud Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast tuleneda sama mõju, olenemata selle kohtupraktika aluseks olnud menetluste laadist, isegi kui arutatud küsimused ei ole täpselt samad“.

Lõpuks tuvastas Euroopa Kohus kohtuotsuses *CILFIT* jt, et kohus, mille otsuse peale ei saa riigisisese õiguse järgi edasi kaevata, on kohustatud juhul, kui tema menetluses oleva asja käigus kerkib üles ühenduse õiguse küsimus, täitma oma kohustust saata asi Euroopa Kohtusse, välja arvatud juhul, kui ta tuvastab, et esitatud küsimus ei ole asjassepuutuv või et Euroopa Kohus on kõnealust ühenduse õigusnormi juba tõlgendanud või et ühenduse õiguse õige kohaldamine on niivõrd ilmselge, et põhjendatud kahtlus ei ole võimalik; sellise võimaluse olemasolu hinnates tuleb arvestada ühenduse õiguse erijooni, selle tõlgendamisel tekkivaid erilisi raskusi ja kohtuotsuste lahknevuse ohtu ühenduses.

Mis puutub ajalise mõjuga seotud probleemi, siis Euroopa Kohtu praktikas on tavaline, et tõlgendatavatel eelotsusetaotlustel on *ex tunc* mõju, st tagasiulatuva mõju. See tähendab sisuliselt, et ühenduse õigusnorme tuleb kohaldada nii, nagu neid on nende jõustumisest alates tõlgendatud. Kohtuotsuses liidetud kohtuasjades [66/79, 127/79 ja 128/79] märkis Euroopa Kohus tagasiulatuva mõjuga tõlgenduse kohta, et Euroopa Kohtu poolt ühenduse õigusnormile antud tõlgendus selgitab ja täpsustab vajaduse korral selle sätte tähendust ja [lk 6] ulatust, nagu seda peab või oleks pidanud mõistma ja kohaldama alates selle jõustumise hetkest. Sellest järeldub, et kohus võib ja peab kohaldama selliselt tõlgendatud õigusnormi isegi õigussuhetele, mis tekkisid ja loodi enne tõlgendamistaotluse kohta tehtud kohtuotsust.

Legfelsőbb Bíróság (Ungari kõrgeim kohus) käsitles neid probleeme oma põhimõttelises haldusotsuses nr 1815/2008 registreerimismaksu kohta. Vastavalt faktilistele asjaoludele määras haldusasutus kaebajale registreerimismaksu, ilma et oleks nõustunud tema argumendiga, et Euroopa Kohus on otsustanud, et Ungari registreerimismaksu summa on liidu õigusega vastuolus. Esimese astme kohus jättis halduskaebuse rahuldamata põhjendusel, et vastustajaks olev haldusasutus oli tegutsenud haldusmenetluses vastavalt kehtivatele õigusnormidele.

Legfelsőbb Bíróság (Ungari kõrgeim kohus) sedastas, et Ungari kohtud ei tohi eirata Euroopa Kohtu praktikat. Ta tuletas meelde, et Euroopa Kohus on teinud põhimõttelisi otsuseid ühenduse õiguse ja liikmesriigi õiguse suhte kohta, millele kaebaja viitas ka oma apellatsioonkaebuses, kus Legfelsőbb Bíróság (Ungari kõrgeim kohus) ise viitas oma kohtuotsuses neist kõige olulisematele.

Legfelsőbb Bíróság (Ungari kõrgeim kohus) märkis, et esimese astme kohtu hinnangul oli vastustaja oma otsuse teinud vastavalt sel ajal kehtinud õigusnormidele, mistõttu tekkis ühenduse õiguse ja Euroopa Kohtu otsuste siduva mõju ja ajalise mõju küsimus. Mis puutub eelotsuste üldistesse siduvatesse tagajärgedesse (*erga omnes* mõju), siis õiguskirjandus ei olnud ühtne, kuna Euroopa Kohus ei olnud selle kohta veel selget seisukohta võtnud. Kohtupraktikast võis siiski järeldada, et see on kohaldatav kõigile ja et sellel on siduvad tagajärjed. Seda toetas ka kohtuasjades *Da Costa jt* (28/62–30/62) ja *CILFIT jt* (283/81) avaldatud kohtu seisukoht, mille kohaselt on eelotsusetaotluste kohta tehtud otsused sisuliselt normatiivse jõuga, mis võimaldab neil avaldada õigusemõju ka teistes kohtuasjades, arvestades, et eelotsuse küsimuse esitamise kohustus kaotab sel juhul oma eesmärgi ja muutub isegi sisutühjaks, kui esitatud küsimus on sisuliselt identne küsimusega, mille kohta on sarnases kohtuasjas juba eelotsusetaotlus esitatud. Legfelsőbb Bíróság (Ungari kõrgeim kohus) märkis, et need kaalutlused on asjakohased, kuna Euroopa Kohus on Ungari registreerimismaksu kooskõla kohta ühenduse õigusega teinud otsuse lausa kahes kohtuasjas (C-290/05 ja C-333/05).

Ajalise mõju kohta täpsustas Legfelsőbb Bíróság (Ungari kõrgeim kohus), et ajal, mil esimese astme kohus tegi oma kohtuotsuse, oli Euroopa Kohus juba teinud kohtuotsuse Ungari registreerimismaksu puudutavas kohtuasjas, nii et viimati nimetatud kohtuotsuse sisu ei oleks tohtinud eirata põhjusel, et seda ei olnud vastustaja otsuse tegemise ajaks veel tehtud.

Euroopa Kohtu sedastatud õiguspõhimõtte alusel oleks nimelt vastustaja pidanud ise tõlgendama Ungari registreerimismaksu ja ühenduse õiguse vahelist seost samamoodi, nagu oli selgitanud Euroopa Kohus kohtuasjas C-290/05. Arvestades *ex tunc* mõju, oli vastustaja otsus juba selle vastuvõtmise ajal kehtinud õigusnormide alusel õigusvastane, kuna teatav osa neist õigusnormidest (registreerimismaksu summa) rikkus ühenduse õigust.

Järelikult oleks ka esimese astme kohus pidanud kohaldama tema menetluses olevas kohtuasjas Euroopa Kohtu kohtuasjas C-290/05 esitatud kaalutlusi ega oleks tohtinud jätta seda kohtuotsust tähelepanuta, argumenteerides, et kaebaja võiks nõuda maksuvahe hüvitamist eraldi menetluses.

4.6. Probleemid seoses käesoleva kohtumenetlusega

Käesolevale kohtumenetlusele eelnenud haldusmenetluses olid nii vastustaja kui ka esimese astme haldusamet teadlikud Euroopa Kohtu otsuse sisust liidetud kohtuasjades C-52/16 ja C-113/16, mille kohaselt 2013. aasta seaduse

üleminekumeetmete kohta § 108 lõige 1 rikub liidu õigust. Seega, erinevalt kohtuasjast, mida menetles Legfelsőbb Bíróság (Ungari kõrgeim kohus), oli eelotsusemenetluses tehtud otsus, millega tunnistati kohaldatav riigisisene õigusnorm liidu õigusega vastuolus olevaks, haldusmenetluse [lk 7] ajal juba teada.

Erinevused faktiliste asjaolude vahel tekitavad kahtlusi. Nimelt nähtub liidetud kohtuasjades C-52/16 ja C-113/16 tehtud kohtuotsuse faktilistest asjaoludest, et vastustajad esitasid kaebuse haldusotsuste peale, millega kustutati nende kasutusvaldused või -õigused. Seevastu käesoleva kohtuasja faktilised asjaolud erinevad nendest faktilistest asjaoludest, kuna kaebaja ei esitanud kaebust haldusotsuste peale, millega tema kasutusvaldused kustutati, vaid taotles pärast Euroopa Kohtu otsust liidetud kohtuasjades C-52/16 ja C-113/16 oma kasutusvalduste uuesti registreerimist, arvestades asjaolu, et 2013. aasta seaduse üleminekumeetmete kohta § 108 lõige 1 on liidu õigusega vastuolus. Vastustaja jättis kaebaja taotluse rahuldamata.

Kohtuotsuse Da Costa jt kohaselt ei ole asja viimases astmes menetlev kohus kohustatud eelotsusemenetlust algatama juhul, kui artikli 177 [tõlkija märkus: nüüd ELTL artikkel 267] alusel Euroopa Kohtu poolt välja kujundatud tõlgenduspraktika muudab selle kohustuse alusetuks; nii on see eelkõige siis, kui esitatud küsimus on sisuliselt identne küsimusega, mille kohta on analoogses kohtuasjas juba eelotsus tehtud.

Kohtuotsuse CILFIT jt alusel võib kõnealuse õigusküsimuse lahendanud Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast tuleneda sama mõju, olenemata selle kohtupraktika aluseks olnud menetluste laadist, isegi kui arutatud küsimused ei ole täpselt samad.

Nendes Euroopa Kohtu otsustes antud kurss võimaldab näha vastust, mille kohaselt on konkreetses kohtuasjas algatatud eelotsusemenetluses tehtud otsus kohaldatav hilisemas menetluses liikmesriigi kohtus, isegi kui esitatud küsimus ei ole varasema küsimusega täpselt identne või kui need kaks küsimust ühtivad vaid põhiosas.

Mis puutub käesolevasse kohtuasja, siis tuvastas Euroopa Kohus liidetud kohtuasjades C-52/16 ja C-113/16 tehtud otsuses selgelt, et hagiavalduses viidatud 2013. aasta seaduse üleminekumeetmete kohta § 108 lõige 1 on liidu õigusega vastuolus. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul kehtib sama ka käesolevas kohtuasjas, nii et esitatud eelotsuse küsimus ei puuduta seda aspekti, vaid küsimust, kas juhul, kui faktilised asjaolud ei ole täiesti identsed, võib liikmesriigi kohus jätta kohaldamata riigisisese õigusnormi, mis rikub liidu õigust, nagu on Euroopa Kohus varasemas otsuses tuvastanud. Nende kahe kohtuasja faktilised asjaolud on seega erinevad, kuid kohaldatav õigusnorm on sama.

Samuti tekib küsimus, kas kohus, kes käesolevat asja menetleb, võib 2013. aasta seaduse üleminekumeetmete kohta § 108 lõike 1 kohaldamata jättes, kuna see

rikub liidu õigust, kohustada vastustajat viima kaebaja puhul läbi uuesti registreerimise menetluse, mille raames saaks vastustaja kohaldada 2013. aasta seaduse üleminekumeetmete kohta § 108 lõikeid 4 ja 5, mis on vahepeal jõustunud.

[...] **[lk 8]**

[...] [riigisisese õiguse menetluslikud kaalutlused]

Győr, 6. märts 2020.

[...] [allkirjad]

TÖÖDOKUMENT